

Kapitał intelektualny – wybrane zagadnienia rachunkowości w Erze Wiedzy

Justyna Fijałkowska¹

Streszczenie

Wraz z wejściem przedsiębiorstw w nową erę, zwaną Erą Wiedzy, stanęły one w obliczu nowej fazy w ich rozwoju ekonomicznym. Charakteryzuje się ona przewagą innowacji, szybką komunikacją, nowymi formami organizacyjnymi oraz ogromnym udziałem czynników niematerialnych w kreowaniu wartości dodanej przedsiębiorstw. Szeroko rozumiana wiedza stała się podstawowym zasobem organizacji, a zasoby niematerialne – głównym źródłem przewagi konkurencyjnej [Andriessen, 2004], w wielu przypadkach czynnikiem warunkującym rozwój i przetrwanie organizacji.

Przedsiębiorstwa funkcjonują w warunkach Nowej Ekonomii, zwanej też Ekonomią Niematerialną. Czynnikiem, który głównie przyczynia się do zwiększania ich wartości rynkowej, jest kapitał intelektualny. Jest on nazywany bogactwem, czy też skarbem organizacji i jest już powszechnie postrzegany jako czynnik napędzający globalną gospodarkę przyszłości, a jednocześnie jako klucz do sukcesu w XXI wieku.

W artykule przedstawiam specyfikę i charakterystykę kapitału intelektualnego oraz modele i metody jego sprawozdawczości.

Intellectual capital – selected accounting issues in the Knowledge Era

Summary

It is widely accepted that organizations have entered a new era called Knowledge Era and that they are facing a new phase in economic development. It is characterized by prevalence of innovation, especially in high technology, in spread of communication, in new organizational forms and intangible factors creating added value for companies. Knowledge is now the primary corporate resource and intangibles are now the most important source of competitive advantage for corporations [Andriessen, 2004]. Organizations operate within so called New or Intangible Economy. The main factor that boosts their market value is Intellectual Capital, the new wealth of organizations or the innovative notion of companies' wealth. This article presents specifics and characteristics of the Intangible Era relevant for the development of the companies, the concept of Intellectual Capital and the models and methods of Intellectual Capital reporting.

¹ Mgr Justyna Fijałkowska, Uniwersytet Łódzki, Wydział Zarządzania, Katedra Rachunkowości, ul. Matejki 22/26, 90-237 Łódź, doktorantka.

Próba objaśnienia roli rachunkowości w społecznej odpowiedzialności korporacji

*Tomasz Gabrusewicz*²

Streszczenie

Przedmiotem rozważań w artykule jest problem odpowiedzialności korporacji w dobie postępujących procesów globalizacji i harmonizacji zasad rachunkowości. W artykule podkreślono rosnące znaczenie koncepcji accountability w działalności zarobkowej jednostek gospodarczych oraz podjęto próbę określenia roli rachunkowości w kształtowaniu społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw.

Social responsibility of the corporation (the role of accounting)

Summary

The main focus of this article is on the issue of social responsibility of corporation at a time of progressing globalization processes and harmonization of the principles of accounting. The article emphasizes the growing importance of the concept of accountability in the operations of business entities, and attempts to identify the role of accounting in the development of social responsibility of enterprises.

² Mgr Tomasz Gabrusewicz, Wyższa Szkoła Handlu i Rachunkowości w Poznaniu, ul. Gajowa 6, Katedra rachunkowości, asystent.

Identyfikacja zagrożeń wypłacalności banku

*Monika Marcinkowska*³

Streszczenie

Artykuł jest poświęcony zagadnieniom związanym z niebezpieczeństwem niewypłacalności banku. Ze względu na olbrzymią rolę instytucji finansowych w funkcjonowaniu i stabilizacji gospodarki krajowej i globalnej, a także zważywszy skalę skutków upadłości banku, szczególny nacisk kładzie się na identyfikację potencjalnych zagrożeń jego wypłacalności.

W opracowaniu są prezentowane wyniki badań wskazujące główne czynniki prowadzące do trudności finansowych banków, a także kierunki analiz wykorzystywanych przez instytucje nadzorcze, służące wczesnej identyfikacji sygnałów możliwych zagrożeń. Wymieniono także rodzaje informacji pochodzących ze sprawozdań finansowych i innych dokumentów, które powinny być wykorzystane przez biegłych rewidentów przed wydaniem opinii na temat zasadności przyjęcia założenia kontynuacji działalności.

Identification of the threats to bank solvency

Summary

The paper concentrates on the issue of threats to the solvency of a bank. Because of the huge role of financial institutions in the functioning and stabilization of national and global economy, and taking into consideration the scale of consequences, particular attention is paid to the identification of potential risks of bank insolvency. The results of research identifying the main factors leading to the bank financial distress are presented, as well as the direction of analysis performed by bank supervisors in early warning systems. The kinds of information coming from financial statements and other sources are also enumerated, which should be used by auditors before presenting their opinion about the grounds of going concern assumption.

³ Dr hab. Monika Marcinkowska, Uniwersytet Łódzki, Katedra Finansów i Bankowości, marcin@uni.lodz.pl

Wybrane problemy prawa handlowego,
upadłościowego i naprawczego
oraz ustawy o rachunkowości dotyczące
jednostek postawionych w stan likwidacji i upadłości

*Kazimierz Sawicki*⁴

Streszczenie

W artykule przedstawiono wybrane problemy stosowania prawa handlowego, upadłościowego i naprawczego oraz ustawy o rachunkowości jednostek postawionych w stan upadłości i likwidacji.

Selected issues in the commercial, insolvency and rehabilitation
law, and the act on accounting of entities being in the state of
insolvency and liquidation

Summary

The article presents selected problems of using the commercial, insolvency and rehabilitation law, and act on accounting of entities placed in insolvency and liquidation state.

⁴ Prof. zw. dr hab. Kazimierz Sawicki, Katedra Rachunkowości Uniwersytetu Szczecińskiego.

Sprawozdawczość finansowa jako źródło informacji dla oceny efektów działalności gospodarczej

*Małgorzata Świdarska*⁵

Streszczenie

Informacja jest w gospodarce wolnorynkowej kluczowym elementem warunkującym sukces. Najbardziej syntetycznym źródłem informacji o kondycji firmy jest sprawozdawczość finansowa. Obecny model tej sprawozdawczości nie jest pozbawiony wad, jednak informacja zawarta w raportach może służyć zwiększeniu identyfikacji szans i zagrożeń.

W artykule opisano potrzeby informacyjne użytkowników sprawozdań oraz wyniki badania zakresu ujawnień informacji w raportach rocznych spółek publicznych notowanych na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych. Wyniki badania wskazują, że zarządzający w niewielkim zakresie przekazują dodatkową informację, która umożliwiłaby ocenę ryzyka działalności gospodarczej przedsiębiorstwa.

Financial reporting as a source of relevant information concerning corporate performance

Summary

The demand from financial markets for more detailed information that is more relevant for investors' decisions is growing. Financial reporting is the most synthetic source of information concerning corporate performance. Today's reporting model has some weaknesses, but it has an ability to provide users with essential information that influences their decisions. The article provides an overview of users' needs for information and discusses the survey of voluntary disclosures in annual reports of public companies listed at Warsaw Stock Exchange (GPW). The results show that managers provide voluntary disclosure on a limited scale.

⁵ Mgr Małgorzata Świdarska, asystentka w Katedrze Rachunkowości Menedżerskiej Szkoły Głównej Handlowej, mswider@sgh.waw.pl

Implementacja rachunku kosztów działań w średniej wielkości polskim przedsiębiorstwie

*Tomasz Wnuk-Pel*⁶

Streszczenie

Celem artykułu jest zaprezentowanie wybranych problemów wdrażania systemów ABC w przedsiębiorstwach średniej wielkości w Polsce, w tym w szczególności analiza samego procesu implementacji, struktury modelu, rodzajów analiz sporządzanych przy wykorzystaniu ABC oraz sposobów wykorzystania informacji przez użytkowników. Decyzja o napisaniu tego artykułu była spowodowana z jednej strony zainteresowaniami autora, z drugiej zaś – niedostatkami publikacji z zakresu rachunku kosztów działań, pisanych przez pracowników uniwersyteckich uczestniczących w projektach ABC/M.

Przeprowadzone badanie pokazuje, że pierwszy model rachunku kosztów działań wdrożony w przedsiębiorstwie wcale nie musi być optymalny. Przedsiębiorstwa uczą się również na swoich błędach i doskonałą funkcjonujące już systemy rachunku kosztów, tak by w danej chwili pomagały one udzielić odpowiedzi na podstawowe strategiczne pytania kierownictwa. Przeprowadzone prace potwierdzają, że implementacja rachunku kosztów działań jest procesem trudnym. Uzasadnienie w przeprowadzonym badaniu znalazło twierdzenie o często niewystarczających zasobach ludzkich, jednak drugi często podnoszony argument, o wysokich kosztach wdrożenia systemu ABC nie znalazł uzasadnienia. Wnioski z przeprowadzonego badania nie mogą być, oczywiście uogólniane, ponieważ badano tylko jeden konkretny przypadek. Dla wyciągnięcia bardziej ogólnych konkluzji niezbędne jest przeprowadzenie badań na większej, reprezentatywnej próbie.

Activity based costing implementation in a medium sized polish company

Summary

This paper aims to present selected problems in ABC implementation in medium sized companies in Poland and particularly to analyse the process of implementation itself, the structure of the model, the types of analyses prepared using the ABC model and the ways the information is used. The decision to undertake research in this field was on one hand motivated by author's interests and on the other by the lack of publications in the field of activity based costing written by academics taking part in ABC/M projects.

The survey shows that the first model of activity based costing implemented in company does not have to be optimal. Companies can learn on their own mistakes and they improve existing activity based costing systems, so that they can deliver answers to the essential strategic questions. The case study made shows that activity based costing implementation is a difficult process. The evidence found has positively verified the hypothesis that during ABC implementation companies encounter the problem of insufficient human resources, but for the argument about high implementation costs evidence was not found. The conclusions from the case study can not of course be generalized, because only one company was analysed. To generalize conclusions from the survey it is necessary to carry out research on a bigger and more representative sample of companies.

⁶ Dr Tomasz Wnuk-Pel, Uniwersytet Łódzki, Wydział Zarządzania, Katedra Rachunkowości, ul. Matejki 22/26, 90-237 Łódź, adiunkt.

Model Du Ponta jako narzędzie retro- i prospektywnej analizy ekonomicznej

*Adam Żwirbla*⁷

Streszczenie

Artykuł jest próbą przedstawienia w nowym świetle problemu stosowania ekonomicznych równości tożsamościowych, szczególnie równania Du Ponta.

Pierwsza część artykułu przedstawia analizę wskaźnikową na tle jej mankamentów oraz istotę interesującego typu modeli deterministycznych, czyli ekonomicznych równości tożsamościowych. Następnie autor artykułu omawia analizę piramidalną jako metodę kompleksowej analizy przyczynowej.

Celem niniejszego artykułu jest zapoznanie czytelnika z koncepcją analizy prospektywnej za pomocą modelu Du Ponta. Należy dodać, iż autor tego opracowania proponuje nowe „podejście” praktyczne, bardziej proste od dotychczas proponowanego w literaturze ekonomicznej.

W zakończeniu autor artykułu formułuje kilka refleksji naukowych, ściśle związanych ze słabościami tradycyjnej analizy wskaźnikowej.

Du Pont model as a tool of retro- and prospective economic analysis

Summary

This article is an attempt to present the problem of applying economic identical equations, particularly Du Pont equation in the new light.

The first part of the article presents a ratio analysis against a background of its weak points and the nature of an interesting type of deterministic models, that is to say economic identical equations.

Then the author of the article discusses pyramid analysis as a method of the complex variance analysis.

The aim of this study is to acquaint the reader with the concept of prospective analysis with the help of Du Pont model. It should be added that the author of this paper suggests a new practical “approach”, the simpler than those presented in the economic literature.

Finally, the author of article formulates some scientific reflections, directly connected with the weak points of traditional ratio analysis.

⁷ Dr Adam Żwirbla, kierownik Zakładu Finansów, Rachunkowości i Metod Ilościowych Wydziału Ekonomii i Informatyki Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej we Włocławku.